

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

III. Van haer dertighste tot haer veertighste jaer.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

51
om dat sy meynde, datse self dusdaenighen raedt
noodigh hadde, en om dat sy tot noch toe ghe-
woon was onder de bestieringhe van een ander te
zijn, en begeerich om noch voorder aldus onder-
worpen te wesen.

DERDE CAPITTEL.

Van haer dertighste tot haer veertighste Jaer.

EEr ick den draedt vervolghe van dit verhael,
sal ick hier een luttel aen-raeckende daghe-
lijcksche oeffeninghen ende maniere van Leven,
die sy soo wel dese jaeren, als oock voor desen,
ende hier naer onder-houden heeft: op dat-men
klaerlijk sien magh, hoe Godt-vruchtelyck en
profijtelyck dat sy over-broght den kostelycken
tijd van dit leven.

Sy was ghewoon haer t'ontrecken, soo veel als
't moghelyck was, van alle onnuttighe en werelt-
sche bekommeringhen: wel wetende dat dese den
geest grootelijckx hinderen, ende beletten de ghe-
meynschap met Godt, ende dat alle, die oprech-
telijck Godt willen behaeghen, dusdaenighe oef-
feninghen ernstelijck aenvatten, die den inwen-
dighen voortganck, en vereenighe tusschen Godt
ende de Siele kunnen vervoorderen. Soo dan,
boven de daeghelijcksche oeffeninghen van Mis-
se te hooren, mondelijcke ghebeden, ende gee-
stelijcke lessen, begaf sy sich tweemaal daeghs tot
de Meditatie, oft inwendigh ghebedt; behalven
noch eene derde Meditatie, met de welcke sy
onderbrack haere nacht-ruste, waeckende inde
teghenwoordigheydt Godts, ter wijlen dat an-
dere

dere menschen sich begaven tot slapen. Sy bestede daeghelijckx veel tijds met schrijven : want ghemerckt dat haer vanden Biecht-vaeder be-
 last wiert, met alle rechtsinnigheydt aen te tecken de vruchten van haer inwendigh ghebedt, beneffens alle de verlichtinghen, waer mede Godt haer voor-quam, en vervoorderde in sijne ghemeyntsaemheydt; ende midts dese seer menighvuldigh waeren, soo moest sy veel tijds overbrenghen in dit werck van ghehoorsaemheydt. Voorts begaf sy haer tot eenigh gheestelijck handwerck, soo van borduersel, als blom-werck, ter eere van't Alder-heylichste Sacrament, van de Moeder Godts, en van andere Heylighen : met het welck sy verscheyde Autaeren ende kercken vercierde. Gonck sy uyt den huysse, 'twas om haere Capellekens te verciereren, oft om kinders t'onderwijfen, oft om eenigh Godt-vruchtigh werck onder den Even-naesten te doen. Welcke bestieringhen sy tot Godts glorie soo gheluckelijck aen-nam, oock in faecken, die niet wel doenlijck en schenen, datmen dickwils verwondert was over den gheluckigen uyt-val. Soo datmen pleeghte segghen, dat 'tghene JOANNA onder-nomen hadde, was als ghedaen werck. Voeght hier by seer swaere ende menighvuldighe lijfkaftijdin-
 ghen, met de welcke sy daghelijckx haer teer lichaem uyt-mergelde, ende te seer ten onder soude ghebrocht hebben, ten waere faecken dat den Biecht-vader desen onversaedelijcken drift van Penitentien ghematight hadde : want den haer die sy droegh tot haer lichaem, ende de liefde tot het lijden, onmatigh was. Dit waeren haere daeghelijcksche oeffeninghen; nu vervolgh ick den loop van haer leven.

Op

Op den veerthienden dagh van Julius des jaers 1641, wierdt IOANNA met een heete kortse bevanghen: ende dat met groot ghenoeghen ende blijfchap haers herte. Om dat fy wenschte met haeren Beminden Bruydegom heel vereenight te zijn: het welck hier in dit dal der tranen niet gheschieden en konde, ten fy somwijlen, ende dat seer onvolmaecktelijck. Van dese sieckte schrijft zy aldus, *Och dit waseen wonderbaere sieckte: ghebenedijdt zy de Goddelycke Majesteit. Indien ick waere gheslorven, ten sonde niet dan door liefde gheschiet zijn. My docht dat mijn ziele naer het afscheyden stracks soude ghevloghen hebben in't open lief-hebbende herte van mynen Beminden. Dan somwijlen tot mijn selven komende, ende aenziende mijn groote onvveerdigheyt, was ick seer beschaemt: om dat ick soo haest alle mijn onvolmaecktheden hadde vergoten, voor de vvelcke my noch groote suyveringhe in't Vaghevier soude noodigh vvesen.*

Aldus was IOANNA in dese swaere sieckte ghestelt: verlanghende naer de doot van het lichaem als een hert naer de wateren: om de siele onscheydelijck te verfaemen met haeren Beminden. Maer soodanigh en was de ghesteltenisse niet van haer bedroefde Moeder: wiens wensch ende begeerte was, dese dochter noch langher te behouden. Vele menschen dencken luttel tot wat eynde dat ons dit leven van Godt vergunt is, ende wat verbintnisse dat wy hebben, om dit aen den scep-per weder te gheven naer sijn belieste: maer al te seer haere begeerten hechtende aen de scep-selen, trachten voor haer selven, ende voor haer kinderen het gheniet des levens altijdt langher te behouden, ende den wille Godts naer haeren ey-

ghen wille te verdraeyen. Dese Moeder dan hoorrende datmen besorgt was om haer krancke dochter te verstercken met de ghewoonelijcke rechten der Heylighe Kercke, ende merckende dat'er kleyne hope was van langher leven, was seer mistroostigh, en niet machrigh haer traenen te bedwingen. T welck IOANNA bemerckende, *Wel Moeder seyde sy, wat is dit? Ick bidde u zijt immers te vreden met de Goddelijcke schickinghe.* De Moeder antwoorde; Ick wete wel, dat ghy u gheheelijck stelt inden wille ende handen van Godt: maer dit en kan ick soo lichtelijck niet doen. Ick begheere dat ghy onsen Heere sult bidden om noch langer te leven. Door dit versoeck stont JOANNA ver stelt, niet wetende wat doen. Sy wenschte te sterven, ende daer-en-teghen vreesde sy onghehoorsaem te sijn aen haer Moeder, van wie haer bevolen wierdt te bidden voor haer gesontheyt. Ter wylen dat de Moeder het verlies van alle haeren troost beweende, sprack IOANNA tot Godt ende seyde: *Mynen wel-beminden Bruydegom, indien 'tis uwen Heylighen wille, ontfermt u over dese Vrouwe* Dit gheseyt hebbende, badt zy Godt op de volgende wyse: *Vaer't saecken dat ick langher levende hier naermaels meer met u, mijnen Godt soude vereenight worden, beliest my het leven te verlanghen.* Men sagh opentlijck dat haer ghebedt vanden Hemel verhoort wiert: want de kortse begonst terstont te verminderen, ende zy allencxkens te krygen haere vorighe sterckte ende ghesontheydt.

Doch met wat stichtinghe ende verduldigheydt dat IOANNA dese sieckte gheleden heeft, leer ick uyt de verklaeringhe van haeren Biecht-Vader in sijnen Brief hier over gheschreven aen eenen anderen

deren Pater vande Societeyt , ende luyt aldus.
 „ T heeft my grooten troost gheweest , te sien mer
 „ hoedanighe jonsten den hemelschen Bruydegom
 „ dese sijne Bruydt heeft voor-komen , en my niet
 „ min ghedient tot verwecksel van godtvruchtig-
 „ heyt , bemerkende haere vreedsaeme ghestelte-
 „ nisse des ghemoedts , de vierighe begheerten , de
 „ lytfaemheyt in alle moeyelijckheden der sieckte ,
 „ sonder datse het minste teecken gaf van eenigh
 „ misnoeghen: beneffens de vrolijkheydt die haer
 „ in't aensicht ende spraecke, al-hoe-wel seer flauw,
 „ vertoonde , even eens als oftse niet sieck en
 „ hadde geweest. Ick seyde , indien eenen Enghel
 „ by maniere van spreken , hier sieck gheleghen
 „ hadde , en wete niet , hoe hy sich anders soude
 „ ghedraghen hebben.

JOANNA nu ghesont sijnde , ende rijpelijk in-
 fiende het over-groot gheluck van het gheestelijk
 leven , 'twelck de krachten onser siele van het
 tydelijk af-treect , ende aende eeuwighe dingen
 vast hecht ; en soo wonderbaere gerustigheyt en
 voldoeninghe mede-brenght oock in siekten ,
 ende in perijckel van sterven: wenschte aen een
 ieder dit kenbaer te maecten , en een ieder tot
 liefde van soo hoogh-verheven goederen te ver-
 wecken.

Op desen tijdt wierdt haer eenen Brief gesonden
 vanden seer Eerweerdighen Pater *Murinus Vittellescus*
 Generael der Societeyt , inden welcken hy haer
 oorlof vergunde om dagelijckx te communiceren:
 hier toebeveeght sijnde door de kennisse, die hy
 ghekrege hadde van haere sonderlinghe Godt-
 vruchtigheyt.

Wat blyde tijdinghe dit voor JOANNA geweest

is,

is, geeft sy te kennen met dese woorden. *De vreught ende blydtichap, die ick daer over in myn herte ont-fonck, was soo groot, dat sy niet meerder en konde wesen. Och! nu sien ick volbrocht het toe-segghen van mynen Beminden: Ick en wiste niet, hoe ick die vreught en blydtichap langher soude kunnen verdragen. Och! hadde ick moghen uyt roepen door alle Steden, Dorpen, en Vlecken, die onbegrypelijcke goedtheydt Godts, tot my alder-minste!*

Sy wierdt van haer Ouders naer Brussel ghesonden, maer sy soude liever tot Ruremonde verbleven hebben: nochtans om ghehoorsaem te zijn, voeghe sich naer 't ghene dat haer belast wierdt. Ghemerckt dat sy eenighe teghenheydt voelde van dese reyse, onder-socht den grondt van dese af-ghekeertheydt: ende bevondt geenen anderen te wesen, als d'eyghen liefde, aen de welcke niet wel en bevielen de moeyelijkheden ende perijckelen, die als-dan op desen wegh met reden ghevreesst wierden. Dit bemerckende en kost sy niet nae-laeten al lachende haer selven te berispen, ende te segghen: *Wel JOANNA, waer sijn nu uwe begeerten van veel te moghen lijden?*

Dese, al-hoe wel korte berispinghe, diende haer tot bequaem verweckfel, om vromelijck te verwachten, al wat op dese reyse soude voorvallen. Doch sy badt Godt, dat alle ongheluck ende swaerigheyt op haer alleen mochten vallen, sonder dat iemandt van't gheselschap daer van soude mede-deelen. En niet te vergheefs en hadde sy teghen 't lijden haer ghemoet versterckt, midts dat daer op desen wegh verscheyde gevaerlijcke aen-stooten ontmoet zijn, die haer seer hadden kunnen beroeren. Van de welcke sy dit
oordeel

oordeel heeft ghestreken : dat de Goddelijcke
schickinghe sulckx hadde toe-ghesonden , om
haer gheen oorfaecke te gheven van eenigh nae-
dencken , datse niet en was onder 'tghetal van
Godts oprechte vrienden , indien sy sonder lijden
dien wegh ghepasseert waere.

Als sy weder-ghekeert was naer Ruremonde ,
naeckte dentijdt , die van Godt aen haeren Vader
ghestelt was , om tijt dit leven te scheyden : den
welcken door Godts inspraecke aen JOANNA ee-
nighsints kennelijk was : want sy voor desen eens
met Godt handelende naer de Communie , ende
swemmende in soete traenen , een levende inbeel-
dinghe ontsonck , dat haer Gheestelijcke Moeder,
te weten *Agnes* , haeren Gheestelijcken Vaeder , te
weten den Biecht-vader , en haeren natuerlijcken
Vader , haestelijk souden sterven. De weerdighe
Agnes was nu doodt , naet een sieckte van seer lut-
tel daeghen : den Biecht-vader is onverwachts niet
lanck hier naer van een gheraektheydt ghestor-
ven ; den Vader wiert sieck : doch door d'Aken-
sche wateren eenichsints in sijn ghesontheydt her-
stelt zijnde , wierdt tot den dienst van den Ko-
ninck inde maent Augusti 1643. ghesonden naer
Vlasraedt. Aldaer voltrocken hebbende 'tgheen
hem belast was , ende nu bereydt staende om naer
Ruremonde te keeren , is hy in onmacht gheval-
len in de armen van sijnen knecht , ende soo ge-
storven. Dese tijdinghe wierdt aen IOANNA ghe-
boodtschapt op den avondt van den H. Augusti-
nus : op de welcke sy alleenelijck gheantwoordt
heeft , *Godt zy de ziele ghenaedigh* : ende terstont
haer beghevende tot het ghebedt , voeghde seer
lichtelijck haeren wille met den Goddelijcken

H

niet

niet twijfelende, oft haeren Vader was inde liefde Godts uyt dit catijvigh leven ghescheyden.

Want hy een man was ghestichtigh in sijnen handel, Christelijck, rechtsinnigh, met een iegelijk al-tijdt vreedsaem, wiens onverbrekelijke gewoonte was alle Sondaeghen ende Heyligh-daeghen sijne siele te voeden met het Lichaem des Heeren: be-sonderen Dienaer vande Heylighe Maghet, wiens eere hy ghesocht heeft over al te verbreyden; oock met verscheyde Lof-sanghen die hy konstelijck in musiecke ghestelt hadde. In't kortste gheseyt, 'twas een man, die inden weereltsen staedt een gheestelijck leven leefde: waer toe hy soo seer gheneghen was, dat in-gheval sijn Huysvrouwe voor hem waete ghestorven, hy voor-ghe-nomen hadde de reste van sijn daeghen inden Priesterlijcken Staedt te beleven.

Naer dat zy haere Moeder over dese doot ghetroost hadde, als het lichaem van haeren Vader dat naer Ruremonde ghebrocht was, naer gewoonte uyt het Huys naer de Kercke ghedraghen wiert, was sy met een menschelijck ghevoelen beweeght, door dien datse gheloofde, dat sy door dese aflyvigheydt veel lijdens soude ontmoeten. Want al was het lijdien haeren eenighen wensch: het en was nochtans niet sonder ghevoelen. Om dese ghevoelijckheydt kloekelijck t'overmeesteren, bemerckende dat haer Moeder ghenoechsaem gheselschap hadde, is zy in stilte, ende onbekent naer de Kercke ghegaen, om teghenwoordigh te wesen inde begravenisse; gheen acht-nemende op eenigh wereldtsch opsicht, door het welck sy kost afghekeert worden, van daer ontrent te komen; maer soeckende haere verstervinghe,

Als-

Alswanneer het Lichaem naer het Graf wiert ghe-
 draghen, een van haere gheestelijcke Medegefel-
 linnen, die met verwonderinghe haer aentagh,
 badt haer uyt de Kereke te gaen; om d'aerde,
 steenen, beenderen, op de doot-kiste niet te
 hooren vallen, maer sy desen raedt afflaende, quam
 noch naerder om dit te hooren, en haer door dit
 ghehoor te versterken: daer-en-tusschen haer ghe-
 peysen hechtende op't ghevoelen ende droefheyt,
 die de Moeder van Iesus hadde, in't hooren der
 vrede hamer-slagghen als haeren ghebenedijden
 Soone ghekruyst wiert: weleke bedenckingen in
 diergelijcke ghelegentheden haer seer ghemoy-
 saem was.

Haeren wensch was voor de ziele vanden aflijvi-
 gen Vader te lijden de pijnen van het Vagevier. Dit
 niet konnende gheschieden, dede sy al, wat in
 haer macht was, om op't spoedighste hem te helpē:
 tot dat sy eyndelijck vanden Heere verstant: dat
 dese siele op den dagh der gheboorte van Maria
 verloft was, en ghekomen tot het gheniet vande
 Hemelsche glorie. Voorwaer eenen bequamen
 dagh voor desen dienaer van Maria, om in den
 Hemel gheboren te worden, op den weleken de
 Heylighe Maghet op dese aerde gheboren is. Naer
 het af-sterven van haeren Vaeder, was de Moeder
 van JOANNA ghenootsaeckt van dieen plaetse
 naer d'ander te reysen, om verscheyde swaerighe-
 den, die de weduwen dickwils overvallen; ende sy
 hiel haer Moeder gheselschap. Soo dat sy nu by den
 eenen nu by den anderen Biecht-vader in verschey-
 de steden moeste biechten: die haer soo nauwe
 rekeninghe van't inwendigh niet af en vraeghden.
 Om dese reden, ende oock om het sterven van haer-

ren ghewoonlijcken Biecht-vader, wordt in haere nae-ghelaeten Schriften ghemist, wat dese jaeren belanght: doch niet alles, want sommighe dingen tot onse kennisse ghekomen zijn.

Op den eersten dagh van't jaer 1644. bevont IOANNA sich besonderlijck ontsteken door't vier vande Goddelijck liefde, om in te volghen haere oude ghewoonte, te weten, een nieuw jaer gift aen Iesus te schencken, ende oock te saemen van sijne goedtheydt, een nieuwe jonste te vraeghen. Haer vraaghe, en verfoeck was, mede deelachtigh te worden van een goet deel van sijn kruys ende bitter lijden: 'twelck sy dit jaer mildelijck bekomen, ende kloekelijck ghedraghen heeft.

Maer wy fullen dit lijden, met noch ander, bewaeren voor de plaetse daer ick haere lijdtfaemheydt eyghentlijck sal verhandelen. Ick segghe alhier alleenelijck, dat sy op desen tijdt seer veel heeft moeten verdraeghen, van haeren Broeder, sijn huysvrouwe en hunne kinderen (welcker huys-houwen vol van stoorringhe was) van ander maeghschap en vrienden: soo verre dat sy ghedachten kreegh van desen kelck te vluchten, haere wooninghe te veranderen, ende naer s'Hertoghenbosch te vertrecken; alwaer de Catholijcken (soo sy hoorde) stantvastigh bleven naer het overgaen vande Stadt, maer ghebreck leden van geestelijcke persoonen. Dese gedachten en sproten niet uyt begeerte van het lijden te verlaeten, soo haer dochte, maer alleenelijck uyt de genegentheyt van alle de verstroytheden, die haer overtolligh overvieren t'ontgaen: doot de welcke, ghelijck sy meynde, Godts dienst, ende haer vereeninghe met Godt seer verflauwde. Doch Christus, die dit lijden tot
sijn

fijn glorie toeliet, en verftont dit soo niet. Soo dan, als fy in haer ghebedt was, (t welck fy om alle dese ftoringhen noyt en verliet) hoorde fy inwendelijck als of Chrifthus haer af-vraeghde, oft fy de kruyffen wilde ontvluchten? Hier door wierdt fy verftelt, ende soo beroert, dat fy niet en wift wat antwoorden; ende liet fich voor-ftaen, dat fy een feer groote faute bedreven hadde, met te voeden de gepeysen van een andere woon-plaetse welcke faute, naer haer oordeel, sonder bloet-ftortinghe, dat is feer bloedighe lijf-castijdinghe, niet en konde uyt-ghewaffchen worden.

Overfulckx hervattende haere begeerte van lijden, is feer ghewillighlijck en geerne in't midden van dese stormen ghebleven, waer toe fy verfterckt wierdt door t'ghene fy las in't leven vande Heylighe Teresia. Want nemende desen boeck inde handt, ende den felven openende, viel haer ooghe op d'onderwijfinghe vande voorfeyde Heylighe, hoe datmen allen ons lijden moet vereenighen met het lijden van Chrifthus. Dit beviel haer uysterlijck wel: soo datse geene fwarigheydt meer en vondt om haer naer dese lesse te voeghen. Sy wierdt in het selve voor-nemen noch voordr verfterckt, naer dat Chrifthus in eene openbaeringhe fijn selven aen haer hadde verthoont, inde ghedaente, inde welcke hy fomtijds gheschildert wordt, met opene ende door-wonde armen, rustende in eenen bloedighen kelck. In dit ghesicht wierdt fy van Chrifthus ghenoodt, om haer selven neffens hem aen fijnen Hemelschen Vaeder op te offeren, voor het heel huysghesin van haeren Broeder. T welck fy vlytelijck doende met overvloedighe traenen van liefde, wierdt met Chri-

stus Inwendelijk soo vereenight, dat sy niet en hoorde, al was't datmen haer aensprack.

Sy voeghde dan haer selven naer den Goddelijcken wille, begheerende haren lijdenden Bruydegom ghelijck-vormigh te wesen: soo dat sy door de Goddelijcke liefde geheelijck ingenomen seyde met inwendigh gheroep en versuchtinghe: *O liefde! wat wilty dat ick doen t uwer liefdes wylde dat ick eeuwvelijck blyve in't huys van mijne Moeder onder de kinderen ende tusschen soo vele ongeregtbeden? Ick ben te vreden. Wilty dat ick, zijnde in uwe gratie, eeuwvelijck voor der menschen saligheydt lyde in de helle? Laet my daetelijck daer in sincken.* Soo wierdt dat herte door Godts liefde ghetrocken om alle moeyelijckheydt ende verdriet vlijtelijck te onderstaen sonder eenighe paelen van lijden te kennen.

Al-hoe-wel JOANNA soo wel over-ghegheven was inden Goddelijcken wille, en soo begeerigh om te lijden, als hier boven gheseyt is: nochtans de op-gheresen twisten tusschen de naeit-bestaende vrienden, vielen machtigh swaer aen haer vreedsaem en soet-hertigh ghemoedt: sy bekommerde sich daerom alder-meest met peys en vrede onder dese te maecten, 't welck haer somwijlen gheluckte, maer voor weynighen tijdt, want de geschillen meermaels hernaemen, ende somtijds heftigher als te voren. Hier breeder van te schrijven en dunckt my niet dienstigh, ende oordeele beter te wesen, ten deele te verswijghen den lof van JOANNA, als in't besonder iemandts schande te openbaeren.

By dit uytwendigh lijden wierdt veruoeght een inwendighe droefheydt en groot ghevoelen, 't welck haer ghemoedt seer beswaerde, dencken-

de

de dat Godt door die twisten vergramt wierdt : want oock de minste sonden haer onverdraghelijk schenen. Daer-en-boven was sy ghe-
durigh bedught, oft sy van haeren kant sich wel
queet in dese droeve ghevalen, en niet te veel
of te luttel, niet te soet oft te hardt gesproken en
hadde: waerom sy dese niet wel bedachte ghebre-
ken met over-vloedighe traenen beweende, ende
onophoudelijk badt, op datse in alle dit gewoel
in't minste Godt niet vergrammen en soude. Tus-
schen dese menichvuldighe kruysen was sy door
liefde innighlijk met Godt vereenight, besonder-
lijk inde H. Communie: waer toe sy met alle mo-
ghelijcke aendachtigheydt ende neerstigheydt sich
bereydt maecte, even eens als oft sy niet anders
te besorghen en hadde.

In dese jaeren is sy oock geoeffent geweest door
veranderinghe van haere Biecht-vaeders, die van
Ruremonde versonden wierden, 't welck haer een
kruysken was by de reste: om dat sy gheerne aen
de Bestierders van haere Conscientie volle kennisse
gaf van haere inwendighe gesteltenisse; ende haer
oetmoedig gemoedt strijdig was om aen verschey-
de Biecht-vaders te verklaeren de jonsten die sy
van Godt ontfonck. 'T welck Godt misschien heeft
toe-ghelaeten, om dat haer Godts-dienstigh leven
aen vele soude kennelijk ende meer bevestight
worden.

Op desen tijdt is haere Moeder oock komen
te sterven, naer eene vier jaerighe sieckte van
Water-sucht, met de welcke sy bevanghen wierdt
ontrent d'aflijvigheydt van haeren man. Van de
welcke IOANNA ghetuyght, dat sy een deugh-
delijcke Vrouwe was, ieder een gheyende het
sijn

fijn, in haer sieckte seer gherust van Conscientie, sonder vreesse van de doot, met soo een betrouwen op Godt, als een kindt heeft op sijnen lieven Vaeder.

Men sprack over al vanden langh-ghewensten peys tusschen den Koningh van Spagnien, ende de Staten van Hollant, die oock ghevolght is: ende den roep liep te saemen, dat Gelderlandt by dese gheleghentheydt soude ghegheven worden aenden Prince van Oragnien. Dit laeste en beviel aen IOANNA geensins, ghelijck-men wel dencken kan. Waerom sy alle haere wercken en ghebeden tot Godt stierde, op dat hy sulckx soude beletten: daer by versoekende de voorspraecke ende bystandt van onse Lieve Vrouwe, die tot Kevelaer besonderlijck gheert wordt, die sy noemde de *sterckte van Gelderlandt*. Tusschen dit versoekken ende bidden voelde sy seer groote vertroostinghen van den Heere: ende oordeelde hier uyt by haer haer selven, dat Gelderlant in soodaenigh ongheluck niet vervallen en soude.

Sy verliet door raedt van haeren Biechtvader het twistigh huys van haeren Broeder, verkiesende haere wooninge by eenige dochters, die haer in maniere van levē gelijk waeren. Alwaer sy dit misnoeghen hadde: datse van dese aengesien ende geacht wierdt als Geestelijcke Meesteresse vande welcke sy versocht de alder-minste dienstmaert te wesen. Waerom sy somwijlen invallen hadde om haer erghens in een wildernisse te verstecken buyten kennisse der menschen, om van niemant ghesien of gheacht te worden: welcke bekoringhen haer niet lanck en sijn by-ghebleven: want sy van Godt verlicht wierdt, dat het enckele
bekorin-

bekoringhen waeren, ende dat het tot sijn glorie nuttigh was, dat sy onder de menschen soude verblijven, ende vrucht doen.

En Jouffrouw tot eenen Gheestelijcken staedt inghetreden zijnde, ende overwonnen wordende van een bekoringhe, hadde heymelijck by sich besloten, stillekens, sonder jemandts wete, de wereltsche kleederen, die sy verlaeten hadde, wederom aen te trecken, ende den Novitiaet, daer sy was, t'ontvluchten. Naer dat alles rijpelijk overlegt was, hoe sy dit soude aenstellen, als sy nu haer voornemen meynde uyt te wercken, wordt haer eenen brief van JOANNA behandicht, dienende om dese Novitie in haeren aenghenomen staedt te verstercken, wiens bekoringhe JOANNA van Godt verstaen hadde. Door desen brief is het herte van dese Novitie soo verandert, dat sy alle gheneghentheydt tot de Weereldt kloeckelijck verstootende, ende aen haeren roep ghetrouw zijnde, in haeren aenghenomen staedt is ghebleven. Ten sal niet onnuttigh wesen, desen brief van IOANNA hier te stellen: hy luydt aldus.

*Seer Beminde Iouffrouw, ende Lieve Mede-suster,
in Christo JESU.*

AL ist dat mijn herte seer dickwils met de begeerte aen V. E. gheschreven heeft (want ick my ten uystersten verblijdt hebbe, in het kloeck voornemen van V. E. ende heyligh beghinsel, vanden Duyvel, de Wereldt, ende het Vleesch, vromelijck onder de voeten te treden:) nochtans en hebbe ick tot noch toe, door veelderhande beletselen, niet eens mijn begeerte

gheerte

gheerte kunnen uyt-uvercken, in te schryven aen V. E. met'er daet, als nu. Overfulckx wensche ick V. E. hondert duysent dobbel veel gheluckx, met dien alder-uverhevensten, Edelsten, Machtighsten, Rijcksten, Schoonsten, Vriendelijcksten, vvel begaefsten, ende Alderuytnemensten Koninck ende Bruydegom. Wat uwonderlijcke redenen en hebben wy niet, om ons daer in te uerblijden, ende onse verkiesinghe tot soo verheven staedt, groot te achten: dat dien oneyndelijcken Godt sijn ooghen soo ghenaedelyck, ende met soo groote liefde slaet op ons, soo onuueerdighe en veruorpe schepselkens, die hy van niet ghemaect heeft, ende ghetrocken uyt dien dreck ende vuyle modder daer wy in staken, ende daer wy ons soo vuyl en leelijck mede ghemaect hadden, door 'tinvolgen van soo vele ydelheden, ende gheneghentheden tot de schepsels, ende tot ons selven, begaende duysent-derhande sottigheden: ende ten kortsten gheseyt, vergbetende den Schepper aller schepsels, daer wy 'tal van hebben, en daer 't al van komen moet. Ende dat hy nochtans soo uwonderlijck, door sijne oorspronckelijcke inborstighe goetheydt, alle onse soo uytinnighe bottigheden ende ondancckaerheden als vergetende, ons noch aen-neemt tot sijne Bruyden. Och Beminde Suster, waert dat wy dese dinghen wel grondeerden, waer souden wy tuch ons selven van liefde laeten? uWy souden wenschen door dese te vergaen, ja met'er daedt verdwynen en smiltien in duysende traenen van een alder-teerste leetwesen, om dat wy van soo eenen Godt zyn afgeueken. Maer al ist dat hy ons (aen hem zy lof) noch al bewaert heeft, en dat soo uwonderlijck, van groote sonden, daer wy sonder sijne besondere beschermenisse oock souden in-gevallien hebben, even-wel moghen wy wel daeghelijs met een teer leedt-uwesen, hem als beklaeghen. uWant heeft de H. Catharina van Senen

soo

soo langhdurigh gheveent, dat sy haer selven maer
 eens vat op-ghestelt en hadde, om de menschen te be-
 haeghen: vat sullen wy moeten doen? Maer men sou-
 de moghen peysen, ick en ben sulcke Heylighe niet. 'Tis
 wel vvaer: maer en hebben wy niet de selve redenen
 om Godt lief te hebben, ende aen te hanghen, die sy
 ghehadt heeft? En is sy niet van vleesch ende beenderen
 ghevveest, ghelyck wy zijn? en ist den selven Godt
 niet, die haer de gratie ghegheven heeft, en ons die ghe-
 ven vuilt, als wy ons bereyden om die t'ontfanghen,
 ghelijck sy ghedaen heeft? Ha, Beminde Suster, hebt
 ghy u soo vroom ghehoort inden vvereltschen, thoont
 u noch vromer inden geestelijken staedt. Tracht naer ee-
 nen Ialoufen ende kloecken yver der liefde Godts, ende
 en gheeft niemant eenigh voordeel in Godt te beminnen.
 Blyft die soete Moeder Godts met een stercke aenklevin-
 ghe om hulpe bidden: sy en sal u die niet vveygheren.
 Seght dat ghy soo krachteloos zyt, dat ghy u selven in
 gheender maniere helpen en kont. Haeren moederlijcken
 bystandt en sal sy u niet vveygheren. Eenen vrolijcken
 gheest, kloecken moedt, grooten yver, ende een vast be-
 trouwen op Godt, sal u door alles helpen. Hier mede
 ben ick V. E. van ghelycken bestekende met vyf keerin
 mijne H. Communie voor uwen saelighen vooriganck
 ende valherdinghe tot den eynde toe aen Godt den He-
 melschen Vader op te draeghen: het welck ick oock aen
 andere gherecommandeeri hebbe, die dat oock met my sul-
 len doen. Groet in mijnen naem uwe Nichte, en seght
 haer van mijnen tveeghen, dat sy haer niet te lanck en
 beraede, ende dat sy nu doet, 'tghene sy soude wen-
 schen ghedaen te hebben als sy in haer uytterste sal lig-
 ghen, op dat sy haer niet te laet en beklaeghe: ende in-
 daghtigh zy, datse niet een ure levens seker en heeft.

Hier naer wierdt sy ghesonden naer Antwerpen om een ander Gheestelijke Dochter te verghefchappen. Aldaer ghekomen zijnde, ende bemerc-kende, dat verscheyde perfoonen van haer Leven besondere kennisse hadden, wiert seer ontfet, om dat men haer soo eerlijck onthaelde: beklaghen-de met vele traenen, dat de menschen soo jam-merlijck doolden, als sy haer eenighe deught toe-schreven. Om hier teghen te wercken, nam sy tot voorwerp van haer inwendigh ghebedt haeren ver-worpen Niet, waer uyt sy ghekomen was. Hier mede besigh zijnde in haer kamer, tusschen me-nighvuldighe traenen; wierdt sy eens bevonden van een dochter die haer quam verfoecken om by een ander siecke dochter te gaen. Het pijnighde haer seer dat dese dochter door dese ondervindin-ghe in haer goede meyninghe versterckt konde worden: welcke inbeeldinghe haer soo lastigh viel, datse schudde en beefde, als oft sy met een sel-le kortse hadde aen-ghevat gheweest.

Aenghesien dat haer deughtsaemheydt binnen Antwerpen soo seer kenbaer wierdt, namen vele oprechte dienerffen Godts de vryheydt van aen IO-ANNA haere inwendighe ghesteltenisse te vercla-ren, om by dien middel in't gheestelijck leven voorder onder-wesen te worden. Ende JOANNA by dese gheleghentheydt niet wel konnende hae-ren verheven gheest ende seldsaeme deughtden ver-berghen, pooghde haer vertreck van Antwerpen te verhaesten.

'Tis eens gheschiet, datse komende van de Ca-pelle van onse lieve Vrouwe inde Keyser-straet, alwaer sy sonderlingh tot beschouwen van Godde-lijke saecken was op-ghenomen gheweest inden gheest

gheeft, ende daer naer met andere aen tafel sit-
tende, 't minste niet konde eten of drincken: mits
dat het haer onmoghelijck was eenigh voetsel der
aerde te nutten, ter wijlen dat sy noch ghehee-
lijck van Hemelsche spijsen vervult was. Hier over
beschaemt wordende, seyde, niet langher aen ta-
fel te kunnen blijven, want sy sich naer het lic-
haem niet wel en ghevoelde. Men leyde haer in
een kamer, om wat te rusten, 'twelck haer wel be-
viel, om in dese eenigheyt den vollen toom aen
het voor-gaende vier van liefde te geven, dat noch
niet ghebluscht en was. Maer sy wierdt bespiet,
ende door het aensien van die vlamme die siele,
wierden andere oock ontsteken. D'ene voor, en
d'ander naer, quam haer besoecken om haer te
spreken, oft ten minsten te sien: want sy bevon-
den dat JOANNA, oock al swijghende, soete be-
weghinghen tot de liefde Godts inde omstaenders
verweckte. Sy dit merckende verfoeyde en be-
strafte haer selven, om dat sy eenighe oorfaecke
gegeven hadde tot groot-achinghe van haeren
perfoon: en vertrock van Antwerpen.

Twee nauwe bloedt-verwanten, die JOANNA
even naer bestonden, woonachtigh binnen Ghent
hadden grooten twist tusschen malkanderen. Haer
vrienden oordeelden datter gheenen middel be-
quamer en was om tusschen dese twee partijdighe
peys en vriendschap te maken, als JOANNA naer
Ghendt te stieren: 'twelck sy aen-ghenomen heeft
sich niet willende ontrecken aen soo heyligh
werck. Sy is dan van Brussel naer Ghent vertroc-
ken om die tweedrachtige ghemoederen te versa-
men: alwaer sy meer teghen-standt ghevonden
heeft, als sy verdocht. Want sy niet alleenelijck

en moest handelen met haer partijdigh maeghschap maer oock met de boose op-stokers van tweedragt: die seer vinnighlijck alles by-brochten, wat den peys konde beletten; ende ghelijck meermaels gheschiet, al te veel ghehoor ende gheloof kregghen. Soo dat het van andere kanten terstont om verre ghestooten wierdt, dat JOANNA van haeren kant ghevoordert hadde: die veel heeft moeten arbeyden en onder-staen, eer de saecke tot een goet eynde ghebrocht is. Nochtans heeft sy ten langhe lesten een geluckighe en ghewenschte uyt-komste bekomen: waer van sy Godt niet ghenoech en wist te bedancken.

Van Ghent quam sy naer Aelst: daer sy wat verbleef, om te handelen met haeren ouden Biecht-vader, die daer woonachtigh was. Sy maecte te samen, door den raedt van desen Pater, kennisse met de ongeschoende Carmeliteressen aldaer, de welke sy daer nae alle haer leven seer groot geacht heeft. Segghende in dat Clooster eenen oprechten ende besonderen yver, tot den volmaecten dienst Godts bevonden te hebben. Ende sy heeft dese kennisse met Godt-vruchtighe brieven nader-handt altijd onder-houden.

In't begin des jaers 1649. wierdt sy andermael van Godt onderricht van het aen-staende onghewal ende haestigh sterven van haeren tegenwoordighen Biecht-vader. Sy wierdt hier door verbaest, nochtans gheheelijck haer over-ghevende aen Godts behaeghen: ende terstont lesende den Vader onsen, herhaelde verscheyde keeren, *Vven wille moet gheschieden*. Sy was gheneghen om aen den Biecht-vader dese openbaeringhe te kennen te gheven, op dat, indien hy noch iet effen

effen te stellen hadde, hy dat soude doen voor sijn vertreck: want sy wist dat hy een reyse naer de Hollantsche ghewesten op handen hadde, daer het ongheluck soude gheschieden: al-hoe-wel niemant die leefde, van die reyse een woordt aen haer ghesproken en hadde. Den besten middel van hem hier over te verwittighen, docht haer te wesen in de volghende maendelijcke rekeninghe van conscientie dese faecke aen-te-teecken. Doch desen middel misluckte: want den Biecht-vader van dit stuck geen gewagh en maecte, misschien hier op niet ghelet, oft oock dese waerschouwinghe niet ghelesen hebbende. *IOANNA* dan wetende dat sijne reyse haest voort-ganck soude hebben, heeft aen *Aldegonde van Horenbeeck*, die sy meynde by den Biecht-vader veel te vermoghen, verclaert dat den Biecht-vader haest naer Nimweghen en van daer voorder vertrecken soude: maer onder-weghen verongelucken, en noyt weder-keeren naer Ruremondé. Dese Dochter dit van *IOANNA* verstaen hebbende, maecte alles kenbaer aen den Pater: die haer dadelijck ontboodt, om dit claerlijcker van haer self te verstaen: ende vraeghde aen *JOANNA* hoe dit ongheluck soude gheschieden. Sy antwoordt, door eenen val. Den Pater seyde, dat hy sich genoeghsaem soude wachten van vallen: ende wat sy badt oft niet, even-wel begaf sich op den wegh sonder gheloof te gheven aen de voor-segginge van *JOANNA*.

Op den achtsten Meert wiert haer veropenbaert hoe sijn ongheval nu aen-staende was: 'twelck sy te kennen gaf aen *Lucia de VVerimont*. Ende twee daghen daer nae, viel den Pater in de stadt van Arnhem soo deerlijck, dat de schouder uyt het
lidt

lidtschoot: waer van men naermaels tot Ruremonde de tijdinghe kreegh. Op den elfften Meert wiert aen JOANNA veropenbaert, hoe hy met een sweeringe als een peste aen de schouders bevangen soude worden, twelck sy hem terstont over schreef soo dat hy sijn toe-comende quale wist, als de Medecijnen daer van noch geen perijckel en saeghen, ende veel min van de doot.

Den Pater merckende dat alles achter-volghde dat JOANNA voorseyt hadde, ende ghevoelende dat de versweeringhe aen-quam, al-hoe-wel de Medecijnen van de selve luttel werck maeckten, kreegh groot achter-dencken, dat sijn sterven oock volghen soude. Waerom hy eenen brief schreef aende voor-noemde *Aldegonde*, op dat sy alles van JOANNA, noch rijpeliijker soude af-vragen, ende hem overschrijven.

Op den Witten Donderdagh, vallende op den eersten April, sagh JOANNA hem in den gheest soo afgrijselijck bloedende, datter de doot na volghde: tgeen sy wederom te kennen gaf aen de voorseyde *Aldegonde*: want, door last van den Biechtvader, en mocht sy aen dese dochter dierghelijcke openbaeringhen dies-aengaende niet verswijghen. Men heeft daer naer verstaen dat hy op den selven tijdt door het overvloedigh bloeden ghestorven is.

Van alsdan begonst sy voor sijn siele te bidden, in-gheval die in't Vaghevier moest lijden: ende niet te vergheefs. Want die siele op den goeden Vrijdagh sich verthoonde aen IOANNA, als sy in de Hooft-Kercke was biddende voor het Heyligh Graf. Dese siele was gheheel in't wit, nochtans met een bleeck ende droevigh ghelaet: ende versocht ernstelijck haeren by-standt ende ghebeden: die sy toe-seyde. ;

t'Sa-

'tSaterdaeghs ten elf uren liet sy voor de siele een Misse doen, al was 't dat van dese doot noch gheen tijdinghe ghekomen en was, die alleenlijck naer den middagh door brieven aen-ghebrocht wierdt. Ten tijde van de voornoemde Misse wierdt JOANNA sterck beweeght, om de pijnen van het vaghevier voor den aflivighen op haer te nemen, op dat hy dies te vroegher soude konnen verlost worden. Sy ghevoelde in dese saecke grooten teghen-strijdt: maer den selven overwinnende, heeft sy op haer ghenomen alle pijnen te lijden, die haeren Biecht-vader aen Godt schuldigh was. Evenwel en wiert die Siele niet vroegher verlost, dan acht daghen naer Paesschen, ghelijck JOANNA ghetuycht gesien te hebben: hier by voegende dese waerschouwinghe.

Ick belijde, ende verclaere, dat het gheene kleyne saecke en is, iemandts Vaghevier aen te nemen. Vvat my my dat gheheel jaer overghecomen is, weet den Heere. 't zijn onuytsprekelycke dinghen: die hier boven sullen ghesien worden. Ick soude seer schroomen my weder tot iedt sulcks over te gheven. Nochtans indien my dierghelycke saecke op dusdanighe maniere wederom voorgesteld wierde: ick en soude aen de liefde gheenen teghen-standt connen bieden: ick sou my wederom gheheelijck moeten ten besten gheven: maer soude my eerst beraeden met mynen Biecht-Vader. Vvant inder vvaerheydt men stelt sijn selven in een balansse. Ick schroom als ick'er op dencke. Maer die Sielen en sullen niet laeten dankbaer te zijn. Ende het gheschiet aen Christus self, 't gheen aen die gheschiet: vvant het sijne ledekens zijn. En vvat isser datmen niet gheerne en soude omhelsen voor den Heere: ende hoe fouden vvy ons selven in sulcke gheleghentheydt vwillen spaeren? Vvat sou dat anders als eyghen liefde

zijn? Neen, neen, neen: verre van ons moet sulcx wesen. De liefde moet in ons de overhandt hebben, de besittinghe, ende de heerschappye. Heere gheeft my hier toe gratie, want ick de kranckheydt self ben. Heylighe Moeder Godts kome my toch in sulck een gheval in alles te hulpe.

IV. CAPITTEL.

Van haer veertighste, tot haer vijftighste jaer.

SY hadde seer veel van haer krachten verloren: jae 't was te verwonderen dat'er noch eenighe overbleven. Want ghemerckt dat haeren iever overgroot was, om aen te vatten al wat het lichaem pleegh te verkrencken, als waecken, bidden, vasten, lijf castijdinghen: ende gemerckt dat sy daer by weynigh min als een gansch jaer onderstaen hadde de pijnen, die sy voor haeren overleden Biecht-vaeder gheleden heeft; was sy in haer lichaemelijke krachten soo seer verkrenckt, dat sy moest iemandt hebben die haer gheleyden soude om te kunnen gaen, ende sy moest oock in andere noodigheden van een ander ghedient worden: 'tgheen haer seer verdrietigh viel, want sy meer gheneghen was om dienst te doen, als t'ontfanghen. Overfulckx heeft den Biecht-vaeder alle haere strengigheydt hier te voren gheploghen, ghemaeticht: op dat haer lichaem niet beswijcken, maer eenighsints herstelt soude worden. Doch hier en teghen is een nieuwe swaerigheydt op-gheresen, die haer Siele niet weynigher en pijnighde, jae veel meer als alle kranckheydt des lichaems.

Den